

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 12 juni 2015

Mål nr

T 1329-14

KLAGANDE

1. CJ

2. IJ

Ombud och biträde enligt rättshjälpslagen för 1 och 2:

Advokat NL

MOTPART

Polismyndigheten (tidigare Polismyndigheten i Västra Götaland)

Box 687

581 07 Linköping

Ombud: Advokatfiskal CS

SAKEN

Fordran enligt 35 § djurskyddslagen

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges dom 2014-02-10 i mål T 1858-13

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

CJ och IJ ska solidariskt ersätta Polismyndigheten för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 7 721 kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom till dess betalning sker.

Högsta domstolen fastställer ersättning enligt rättshjälpslagen åt NL – efter rättelse av felsummering – till 5 696 kr. Av beloppet avser 4 557 kr arbete och 1 139 kr mervärdesskatt. Ersättningen fördelas på huvudmännen med hälften var.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

CJ och IJ har yrkat att Högsta domstolen ska ogilla Polismyndighetens talan. De har vidare yrkat att Högsta domstolen ska befria dem från skyldigheten att utge ersättning för myndighetens rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten.

Polismyndigheten har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

Bakgrund och frågan i målet

1. Miljö- och hälsoskyddskontoret i Skövde kommun beslutade den 22 juli 2008 enligt 32 § första stycket 3 djurskyddslagen (1988:534) i dess dåvarande lydelse att 22 hundar tillhörande CJ och IJ skulle omhändertas genom polismyndighetens försorg.
2. Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 9 september 2008 att kommunens beslut skulle fortsätta att gälla och att hundarna skulle säljas eller på annat sätt överlåtas eller, om det inte var möjligt, avlivas. Överlåtelsen eller avlivningen skulle ske genom polismyndighetens försorg.
3. Polismyndigheten beslutade den 12 september 2008 att överlåta hundarna vederlagsfritt.
4. Polismyndigheten krävde därefter CJ och IJ på betalning enligt 35 § djurskyddslagen med 183 093 kr avseende myndighetens kostnader för omhändertagande av hundarna. Sedan CJ och IJ bestritt betalningsansvar, väckte polismyndigheten talan.
5. CJ och IJ vitsordade att polismyndigheten haft kostnader för omhändertagandet av hundarna med yrkat belopp och att kostnaderna i och för sig var skäliga. De bestred dock betalningsansvar med hänvisning till dels att polismyndigheten borde ha sålt hundarna och låtit köpeskillingen täcka kostnaderna för omhändertagandet, dels att det med hänsyn till deras personliga och ekonomiska förhållanden och det faktum att de inte dömts för

brott mot djurskyddslagen förelåg särskilda skäl enligt 35 § andra stycket djurskyddslagen att efterge betalningsskyldigheten.

6. Tingsrätten fann att det inte förelåg särskilda skäl att medge undantag från betalningsskyldigheten och förpliktade CJ och IJ att betala kostnaderna för omhändertagandet av hundarna. Sedan CJ och IJ överklagat tingsrättens dom, har hovrätten fastställt domslutet.

7. Frågan i målet är om det finns särskilda skäl enligt 35 § andra stycket djurskyddslagen att befria CJ och IJ från ansvaret för kostnaderna för omhändertagandet av hundarna.

Särskilda skäl?

8. Enligt 31, 32 och 34 §§ djurskyddslagen beslutar länsstyrelsen om omhändertagande av djur. Enligt 35 § andra stycket ska kostnader som uppkommer på grund av att djur omhändertas betalas slutligt av den som åtgärden har riktats mot, ”om det inte finns särskilda skäl till annat”. Det finns inte några förarbetsuttalanden som ger ledning för hur kravet på särskilda skäl ska tolkas (jfr prop. 1987/88:93 s. 48 och 71 och prop. 1978/79:13 s. 24 ff.). Inte heller finns det någon vägledande rättspraxis i frågan.

9. Huvudregeln är att den som var djurhållare vid omhändertagandet ska svara för kostnaderna. I övrigt är bestämmelsen öppet formulerad, och det finns ingen antydning om hur strängt kravet på särskilda skäl har avsetts vara. Bestämmelsen bör tolkas utifrån vad som är ändamålsenligt och rimligt, varvid syftet med djurskyddslagen kommer i förgrunden.

10. Som utgångspunkt gäller en presumtion för att kostnaderna har varit befogade. Men om det står klart att ingripandet har saknat grund bör djur-

hållaren befrias från skyldigheten att betala kostnaderna. Nedsättning bör också i andra fall kunna ske till den del kostnaderna är klart omotiverade eller orimligt höga. Vidare kan det i vissa fall finnas anledning att tillämpa undantaget när den enskilde oförskyllt har hamnat i en situation där ett omhändertagande har blivit nödvändigt.

11. Undantaget för särskilda skäl får dock aldrig tillämpas så att djurhållaren kan tjäna ekonomiskt på att djuren blir omhändertagna. Det betyder att djurhållaren i princip alltid ska betala åtminstone vad han eller hon har sparat in på omhändertagandet.

12. I övrigt får det göras en helhetsbedömning, där en utgångspunkt är att den som tar till sig djur också ansvarar för djuren och för de kostnader som uppkommer med anledning av djurhållningen. Den enskildes ekonomiska problem eller personliga svårigheter i övrigt lär i sig sällan kunna utgöra särskilda skäl enligt bestämmelsen. Sådana omständigheter kan dock någon gång inverka vid den samlade bedömningen. Allmänt sett bör det också beaktas att det enstaka gånger kan motverka lagens syften om kostnadsansvaret är alltför strängt. Så kan vara fallet exempelvis om den enskilde har ett behov av att få hjälp med djuren men av kostnadsskäl drar sig för att kontakta myndigheterna.

13. Djurskyddsutredningen har i sitt betänkande Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) föreslagit att djurhållarens ansvar för kostnader i samband med omhändertagande av djur ska skärpas och att det ska krävas synnerliga skäl för att inte sådana kostnader ska återkrävas. Enligt förslaget bör återkrav inte ske bl.a. om det är uppenbart att djurhållaren inte kan betala (se bl.a. s. 64, 710 och 749). Utredningens förslag har ännu inte lett till lagstiftning.

Bedömningen i detta fall

14. Högsta domstolen gör samma bedömning som hovrätten när det gäller polismyndighetens beslut att ge bort hundarna i stället för att försöka sälja dem. Högsta domstolen instämmer också i hovrättens bedömning att CJs och IJs ekonomiska förhållanden, eller personliga förhållanden i övrigt, inte innefattar särskilda skäl enligt 35 § andra stycket djurskyddslagen. Den omständigheten att de inte har dömts för brott mot djurskyddslagen kan inte heller medföra att det finns särskilda skäl att befria dem från kostnadsansvaret.

15. Slutsatsen är att det inte föreligger särskilda skäl att befria CJ och IJ från ansvaret för omhändertagandekostnaderna. Hovrättens domslut ska alltså fastställas.

16. Med den utgången ska CJ och IJ förpliktas att ersätta Polismyndigheten för dess rättegångskostnader i Högsta domstolen. Vad som har yrkats är skäligt.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Ella Nyström, Gudmund Toijer, Göran Lambertz (referent) och Ingemar Persson
Föredragande justitiesekreterare: Lars Brandt